

Sygn. akt **VII Ga 108/13**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w. B.VII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Topczewska (spr.)

Sędziowie: SO Leszek Ciulkin

SR del. Małgorzata Kozłowska

Protokolant: Aleksandra Oliferuk

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2013 roku w w. B.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko Z. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w w. B.

z dnia 19 marca 2013 roku sygn. akt VIII GC 35/13

I. Oddala apelację.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

VII Ga 108/13

UZASADNIENIE

Powód A. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego Z. B. kwoty 14.002,13 PLN wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zapłaty należności za sprzedany towar.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc iż zapłacił w całości należność dochodzoną pozvem.

Powód przed rozpoczęciem rozprawy, w związku z zapłatą przez pozwanego w trakcie procesu części należności dochodzonej pozvem, cofnął powództwo w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 13.830,18 PLN oraz w zakresie roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych za okres od dnia 3 listopada 2012r. do dnia 11 grudnia 2012r.

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 19.03.2013r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 171,95zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.12.2012r. do dnia zapłaty, w pkt II umorzył postępowanie w pozostałym zakresie zaś w pkt III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 118zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd ten ustalił ,iż pozwany w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa kupował u powoda towar , w tym między innymi wyszczególniony w załączonych do pozwu fakturach VAT. Towar ten został wydany nabywcy. Pozwany nie kwestionował wystawionych faktur VAT, ani terminów płatności. W dniu 6 grudnia 2012r. uiścił on powodowi kwotę 4.709,21zł., zaś w dniu 11 grudnia 2012r. kwotę 9.292,92 PLN, łącznie 14.002,13 PLN Sąd zaliczył dokonane wpłaty zgodnie z dyspozycją art. 451 § 1 kc, na związane z długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Do zapłaty pozostała kwota 171,95zł. , którą Sąd na mocy art. 535 k.c. w zw. z art. 481 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda wraz z ustawowymi odsetkami. Jednocześnie umorzył na mocy art. 355 k.p.c. postępowanie w części w jakiej powód cofnął powództwo .Uznał także ,że jako iż pozwany przegrał proces istnieją podstawy do obciążenia go w całości zgodnie z art. 98 k.p.c. kosztami postępowania na które składają się koszty zastępstwa procesowego oraz opłata od pozwu .

Apelację od wyroku w części uwzględniającej powództwo (pkt I) oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach apelację wniósł pozwany orzeczeniu zarzucił :

- naruszenie przepisów prawa materialnego :

- art. 535 kc. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu ,że strony łączyła umowa sprzedaży, powód dokonał przeniesienia własności towaru ,wydał towar pozwanemu, ten go odebrał w związku z czym powstał obowiązek zapłaty

- art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c. przez błędne przyjęcie ,że zaistniały podstawy do zasądzenia ustawowych odsetek od faktur zapłaconych przez pozwanego, w sytuacji gdy błędnie przyjęto istnienie umowy sprzedaży pomiędzy stronami

- naruszenie przepisów prawa procesowego w szczególności art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie ,że faktury VAT potwierdzają zawarcie pomiędzy stronami umowy sprzedaży , wykonanie umowy i istnienie obowiązku zapłaty po stronie pozwanego

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego i naruszenie art. 230 k.p.c. poprzez uznanie za wiarygodne twierdzeń powoda co do zawarcia umowy sprzedaży jej wykonania i milczącego uznania długu przez pozwanego .

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę orzeczenia w pkt I i oddalenie powództwa oraz zmianę pkt III wyroku poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje. Jednocześnie skarżący złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczność zasadności wystawienia faktur VAT, dokonania zapłaty za faktury VAT i niezasadności wytoczenia powództwa.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji , ponieważ znajdują one oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i wynikają w sposób logiczny z treści tych dowodów.

Stosownie do dyspozycji art. 233 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa

materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. (por. wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 12.10.2012r. LEX nr 1223145).

W stanie faktycznym sprawy nie ulega wątpliwości, iż powód do pozwu nie załączył sporządzonej pomiędzy stronami na piśmie umowy sprzedaży ani dowodów wydania towaru. Poza sporem jest także, iż sama faktura VAT nie stanowi dowodu zawarcia umowy. Pismo to jest bowiem dokumentem prywatnym i stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 kpc). Jeżeli chodzi o moc dowodową dowodu z dokumentu prywatnego, wskazać należy, iż jest on samodzielnym środkiem dowodowym podlegającym ocenie tak, jak inne dowody, a więc według ogólnych zasad oceny dowodów przewidzianych w art. 233 kpc. Zgodnie z utrwalonym w judykaturze stanowiskiem, dokumenty prywatne mają dużą wartość dowodową przeciwko osobie, od której pochodzą. Natomiast dowód ten ma znacznie mniejszą moc dowodową, jeżeli miałby przemawiać na rzecz strony, która go sporządziła. Jeżeli zaś dokument pochodzi od osoby trzeciej niezależnej od stron, to Sąd powinien zakładać, że intencją wystawcy nie było wzmocnienie bądź osłabienie którejkolwiek ze stron (zob. wyroki SN: z dnia 06.11.2002 r., I CKN 1280/00, Lex 78358; z dnia 30.06.2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005/6/13; z dnia 2 1.05.2009 r. ,V CSK 439/08 Lex 518121).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd zgodnie z którym faktura nie jest źródłem stosunku cywilnoprawnego. Jest jedynie powszechnie stosowanym dokumentem rozliczeniowym, ułatwiającym wykonanie postanowień wynikających z zawartej uprzednio w sposób wyraźny lub dorozumiany umowy. Z faktu podpisania faktury w zakresie potwierdzenia odbioru samej faktury nie można wywodzić przyznania dokonania sprzedaży, potwierdzenia odbioru towaru i uznania roszczeń sprzedawcy. Czynności rachunkowo-księgowe związane z należnościami nie mogą przesądzać o treści stosunku zobowiązaniowego na gruncie prawa cywilnego, natomiast podpis odbiorcy faktury VAT nie stanowi potwierdzenia wykonania zobowiązania sprzedawcy. Przyjęcie faktury polega na oświadczeniu przez dłużnika gotowości podjęcia czynności mających na celu sprawdzenie zasadności świadczenia oraz wykonania czynności księgowo-finansowych przygotowujących do spełnienia świadczenia. (por. wyrok SN z dnia 06.06.2011r. wydany w sprawie V CKN 291/00, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2005 r. (I ACa 735/05, OSA 2007, z. 8, poz. 25; Lex, nr 186149, wyrok SN z dnia 20 lutego 2003 r. (I CKN 7/01, Lex, nr 83831, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 1 marca 2007 r. I ACa 1096/06, Lex, nr 298427).

Sąd I instancji rozstrzygając o zasadności roszczenia powoda wziął jednak pod uwagę wszystkie zebrane w sprawie dowody w tym dowody pośrednie, które uprawniały do poczynienia przez Sąd ustaleń co do nawiązania pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego na który powoływał się powód.

Podstawę do takiego wnioskowania można było wyprowadzić z faktu, iż pozwany po otrzymaniu spornych faktur, nie zakwestionował ich zasadności, jedna z faktur została opatrzona jego pieczęcią i podpisana, pozwany włączył faktury do księgowości i na ich poczet w dniach 06.12.2012r. oraz 11.12.2012r. uiścił łącznie kwotę 14 002,13zł., która to kwota wyczerpywała w całości roszczenie w zakresie należności głównej dochodzonej pozwem. Ponadto w trakcie postępowania przyznał on, iż spełnił w całości świadczenie wobec pozwanego.

Tymczasem gdyby Z. B. kwestionował istnienie stosunku obligacyjnego pomiędzy stronami i prawidłowość realizacji umowy z pewnością nie uregulowałby należności objętej spornymi fakturami i nie wskazał ich w tytule płatności. Pozwany jest przedsiębiorcą i jego działania oceniane są przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, co uzasadnia zwiększone oczekiwania, co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

Wobec powyższego zarzut naruszenia przez Sąd art. 233k.p.c. i 203 k.p.c. był chybiony.

Sąd odwoławczy nie podziela także stanowiska skarżącego jakoby Sąd I instancji dopuścił się obrazy art. 481 i 482 k.c.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19.05.1992r. III CZP 56/92 orzekł ,iż doręczenie dłużnikowi dokumentu rozliczeniowego (faktury) jest wezwaniem go do spełnienia świadczenia pieniężnego wówczas, gdy zawarto w nim stosowną wzmiankę co do sposobu i czasu zapłaty. Skoro zatem w sprawie zaistniały podstawy do przyjęcia ,że strony wiązała umowa sprzedaży, wystawione faktury VAT wskazywały sposób i termin spełnienia świadczenia, a dłużnik spóźnił się ze spełnieniem świadczenia w określonym terminie , to ziściły się przesłanki do uwzględnienia żądania wierzyciela w zakresie odsetek za czas opóźnienia.

Istotne znaczenie w sprawie miała okoliczność ,iż pozwany uiścił należność objętą spornymi fakturami po terminie płatności, w związku z czym wierzyciel korzystając z uprawnień przyznanych dyspozycją art. 451§ 1 zdanie 2 k.c. nabył prawo do zaliczenia wpłaty dokonanej na poczet wskazanej w poleceniu zapłaty faktury VAT na związane z nią zaległe należności uboczne. Powyższe wywołało ten skutek ,iż poczyniona wpłata nie pokrywała w całości istniejącego zobowiązania. Nie zaistniała zatem sytuacja na którą powołuje się skarżący o wygaśnięciu roszczenia w zakresie odsetek w związku z zaspokojeniem należności głównej.

Wbrew twierdzeniom pozwanego Sąd nie naruszył także dyspozycji art. 482 k.c., albowiem objęta pkt I wyroku kwota stanowiła nieopłaconą część należności głównej, a nie zaległe odsetki o których mowa w przepisie. Jedynie na marginesie należy wskazać ,iż ustawowe odsetki zasądzone zostały od dnia 12.12.2012r., w sytuacji gdy pozew wniesiony został w dniu 03.12.2012r. (data nadania pisma w Urzędzie Pocztowym). Sąd na mocy art. 381 k.p.c. oddalił wniosek skarżącego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczność zasadności wystawienia faktur VAT, dokonania zapłaty za faktury VAT i niezasadności wytoczenia powództwa, uznając że pozwany wniosek w tym przedmiocie powinien był i mógł zgłosić w postępowaniu przed Sądem I instancji.

Sąd odwoławczy nie znalazł także podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Co do zasady stronę cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę. Jednakże jeśli cofnięcie wynikało z zaspokojenia przez przeciwnika interesów skarżącego, a wniesienie środka zaskarżenia było niezbędne do dochodzenia praw lub obrony skarżącego, to obowiązek zwrotu kosztów może nie obciążać strony cofającej ten środek, lecz ciążyć na stronie przeciwnej.(por. postanowienie SN 2012.02.08 V CZ 109/11, LEX nr 1147814).

W stanie faktycznym sprawy pozwany zaspokoił w znaczącej części roszczenie powoda po wytoczeniu powództwa, w związku z czym zaistniały podstawy do uznania go za stronę przegrywającą sprawę, w rozumieniu przepisów o kosztach procesu.

Wbrew twierdzeniom skarżącego nie było także przesłanek, aby Sąd w sprawie zastosował dyspozycję art. 102 k.p.c. Powoływany przez skarżącego fakt złożenia przez niego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na trudną sytuację finansową , nie wyczerpuje normy powołanego wyżej przepisu.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd zgodnie z którym do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeżeli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych.(por. wyrok SN z dnia 27.09.2012r. III CZ 70/12, wyrok s. apel. w Warszawie z dnia 08.01.2013r. sygn. I ACa 697/12 LEX nr 1281107). W realiach sprawy pozwany jako przedsiębiorca posiadał świadomość istnienia zobowiązania wobec powoda , a wezwany do uregulowania długu spełnił go po upływie wyznaczonego terminu i po wniesieniu pozwu

do Sądu. Okoliczności te jak również trudna sytuacja finansowa pozwanego nie stanowią „szczególnie uzasadnionego wypadku” aby odstąpić od obciążania go kosztami procesu.

Mając powyższe na względzie apelacja pozwanego jako nieuzasadniona na mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd II instancji rozstrzygnął na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 109§ 2 k.p.c. w zw. z

§ 6 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Na zasądzoną kwotę składały się koszty zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą w kwocie 60,00 zł. Sąd orzekając o wysokości tych kosztów wziął pod uwagę nakład pracy pełnomocnika powoda oraz czynności podjęte przez niego w II instancji.